

УДК 804.0:84.025:804.314

ПРО СТУПІНЬ АСИМІЛЯЦІЇ ЗАПОЗИЧЕНЬ ІЗ ГЕРМАНСЬКИХ МОВ ДО ФРАНЦУЗЬКОЇ БУДІВЕЛЬНОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ

Кузнецова Ю.І.

к. філол. н., доцент кафедри іноземної філології та перекладу
Полтавського національного технічного
університету імені Юрія Кондратюка

Бабаш Л.В.

викладач кафедри іноземної філології та перекладу
Полтавського національного технічного
університету імені Юрія Кондратюка

Збагачення і оновлення лексики будь-якої мови відбувається як за рахунок власно словотвірних або семантичних процесів, так і шляхом іншомовних запозичень.

Є чимало робіт, присвячених різним аспектам запозиченої лексики, проте не існує окремих досліджень іншомовних запозичень у сфері французької будівельної термінології (БТ). Метою нашого дослідження є визначення ступеню освоєння фонетико-графічної форми запозичень із германських мов та їх “натуралізації”, зміни змістовного характеру в бік розширення або звуження семантики запозичення порівняно з мовою-донором.

У корпусі проаналізованих нами запозичень (170 ЛО), які з’являються значне місце (47%) належить термінам, що прийшли до французької БТ із германських мов, тобто з англійської, німецької, голландської. Найчисленнішими є запозичення з британської та американської англійської мов (62,5 % від загальної кількості запозичених германізмів).

Інтегрування термінів-запозичень до французької БТ здійснюється на:

- фонетичному рівні, в тому числі із збереженням графічної форми оригіналу, крім наголосу;

- морфолого-лексичному. На цьому рівні запозичення приймає французькі граматичні ознаки (категорію рода, числа: le wagon - les wagons), подекуди дієслівні закінчення (grèper - з гол.), входить до французьких словотвірних ланцюгів: drague → draguer → dragage;
- лексико-синтаксичному.

Лексична асиміляція супроводжується калькуванням, під час якого відтворення структури іноземного слова ведеться засобами рідної мови.

На певній стадії існування в мові, в синхронному плані, запозичення, в залежності від рівня їх інтеграції до мови, виявляють деякі нюанси щодо їх фонетичного та графічного вигляду, граматичних ознак, семантики. Звичайно вирізняють 2-3 категорії запозичень: 1) цілком натуралізовані слова; 2) ксенізми, тобто слова, які відчуються як іншомовні; або: 1) запозичення засвоєні повністю; 2) частково асимільовані; 3) незасвоєні .

Запозичені германізми поділяємо на дві групи: повністю інтегровані (I) - 79,9%; частково інтегровані (II) - 20,1% терміни.

Ознакою термінів I групи є висока асиміляція на фонетичному, графічному, морфолого-лексичному і семантичному рівнях, при якій ЛО не відчувається генетично чужорідною: brique, digue, bretelle, sonde, і т. д. До термінів II групи відносимо терміни, які посідають фонетичними і графічними маркерами, що дозволяють відчувати ці ЛО, як запозичення. Це в основному стосується англо-американізмів, для яких такими маркерами є якісно новий для французької мови звук [ŋ]: parking [pɑʁkiŋ]; та поява нових діграм ck, ng, sh, oo th, ow, ee та ін: bedrock, show-room, bow-window.

Частково інтегровані запозичення подекуди вимагають додаткової семантизації, оскільки позначають реалії, не притаманні країні мови-рецептора або ступінь їх асиміляції на даному етапі не є достатнім.

Існування запозиченої ЛО в умовах іншої мовленнєвої практики призводить не лише до зовнішніх (фонетичних, структурних) змін запозичення, але й до семантичної еволюції, яка зумовлена як екстралінгвістичними причинами, так і інтралінгвістичними - наявністю таких явищ, як полісемія,

метафоризація, метонімізація. В процесі своєї інтеграції до мови-рецептора зміст запозичення піддається розширенню, звуженню, семантичним зсувам. Зміни значень залежать як від давності функціонування запозичень у французькій мові, так і від їх функціонального навантаження [1].

Будівельним термінам-запозиченням властиві всі вказані вище типи семантичних змін, але на їх семантичну еволюцію впливає також факт входження до терміносистеми будівництва та архітектури. Розширення або звуження семантичного обсягу в межах термінологічної лексики відбувається у сфері суто будівельних реалій.

Значна частина запозичених термінів виявляє схильність до збереження основного семантичного обсягу - 59% . Розширення семантичного обсягу вдалося виявити у 14,8% запозичених термінів. До розширення змісту запозичених термінів причетні також такі семантичні процеси, як метафора та метонімія. Такі ЛО, як *bretelle* (з нім.), *godet*, *bague* (з гол.) одержали термінологічні значення, відсутні в мові-донорі на час здійснення запозичення, саме завдяки метафоричному перенесенню.

Звуження семантичного обсягу виявлено у 6% термінів - запозичення відбувається за окремими ЛСВ, а не за всією сукупністю.

Отже, результати аналізу демонструють проходження асиміляції германізмів на фонетичному, морфолого-лексичному та синтаксично-лексичному рівнях. Більшість германізмів є повністю інтегрованими (79,9%), частково інтегровані складають 20,1%. З боку семантики германізмам властиве збереження основного семантичного обсягу, розширення, звуження і модифікація змісту внаслідок семантичного зсуву.

БІБЛІОГРАФІЯ

1. Федченко Е.Д. Фонетико-графические и семантические особенности англицизмов в современном французском языке : Автореф. дис. на соискание науч. степени канд. филол. наук: спец. 10.02.05 «Романские языки»/ Е.Д.Федченко. – Киев, 1990. – 24 с.

